

129195 - Dînine bağlı bir gencin evlenmesine yardımcı olmak, sadaka-i câriyeden sayılır mı?

Soru

Benim annem vefât etti. Vefât etmeden önce sahip olduğu altınlarının üçte birlik kısmını, sadaka-i câriye olan bir amele ayırmamı vasiyet etti. Dînine bağlı bir gencin evlenmesine yardımcı olmak, sadaka-i câriye sayılır mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Sadaka-i câriye; ilim ehli tarafından, sahibinin Allah Teâlâ'nın rızâsını arzuladığı vakıf olarak yorumlanmıştır. İnsanlara faydası devam eden, hem insanlar arasında, hem de Allah Teâlâ katında sevâbı devam eden her amel de vakıf gibidir.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ. [رواه مسلم]

"İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Câriye (müslümanların yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır)." [1]

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- hadisin şerhinde şöyle demiştir:

"Âlimler şöyle demişlerdir:

Hadisin anlamı şudur: Ölen kimsenin ameli, onun ölmesiyle birlikte kesilir. Bu üç şeyin dışında kendisine devamlı sevap yazılması da kesilir. Çünkü bu üç şeyin devam etmesinin sebebi kendisidir. Zirâ çocuk, babanın kesbindendir. Aynı şekilde geride bıraktığı ta'lim ve tasnif (eğitim ve telif) de böyledir. Yine vakıf demek olan sadaka-i câriye de böyledir."

İbn-i el-Esîr -Allah ona rahmet etsin- sadaka-i câriyeyi şöyle tanımlamıştır:

"Sadaka-i câriye; yani hayır yolları için tahsis edilen vakıflar gibi sürekli gelir getiren mülktür."[\[2\]](#)

İmam es-Serahsî -Allah ona rahmet etsin- sadaka-i câriye hakkında şöyle demiştir:

" Vâkıfın (vakfedenin) amacının; bu sadakanın, kıyâmet gününe kadar câri (devâm etmesi) olmasıdır."[\[3\]](#)

el-İzz b. Abdusselâm -Allah ona rahmet etsin- sadaka-i câriye hakkında şöyle demiştir:

"... Aynı şekilde sadaka-i câriye de faydaları devam eden ve bahçenin meyveleri devamlı olan vakıf ve vasiyete yorumlanır. Çünkü bu, kendisi sebep (vesile) olduğu için onun kazancıdır. Bu sebeple ona (vakfeden kimseye) sebep olma ecri (mükâfatı) verilir."[\[4\]](#)

Hatib eş-Şerbînî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Sadaka-i câriye, -er-Râfî'nin de dediği gibi-, âlimler tarafından vakfa yorumlanır. Zirâ vakfın dışındaki sadakalar, sadaka-i câriye hükmünde değildir."[\[5\]](#)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- sadaka-i câriye hakkında şöyle demiştir:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

"Sadaka-i câriye: Yani insanın bir şeyi tasadduk etmesi ve tasadduk edilen bu şeyin devam etmesidir. Tasaddukun en güzeli ise, câmi ve mescitler olmasıdır. Câmi ve mescitler yaptırmak, sadaka- câriyedir. Çünkü bu câmi veya mescit gece-gündüz ayakta kaldığı ve müslümanlar bu câmi veya mescidin içinde namaz kılmak, Kur'an okumak, dînî ilim öğrenmek ve öğretmek gibi amelleri yerine getirdikleri sürece onu yaptıranın ecri ve sevâbı devam eder.

İnsanın, gelirinin fakirlere, yoksullara, öğrencilere veya Allah yolunda savaşan mücahidlere harcanmak üzere bir emlakı veya bahçeyi veyahut da buna benzer bir şeyi vakfetmesi de, sadaka-i câriyelerdendir.

Yine insanın müslümanlar için faydalı dînî kitaplar bastırıp dağıtması, müslümanların da bu kitapları okumaları ve onlardan faydalanmaları, sadaka-i câriyelerdendir. Bastırılan bu kitapların yazarları, ister bastıran kimsenin yaşadığı asırda yaşayanlar olsunlar, isterse geçmişte yaşamış olsunlar, farketmez. Önemli olan; bastıran kimsenin vefâtından sonra müslümanların faydalanabilecekleri faydalı kitaplar olmasıdır.

Yolları ıslah etmek de sadaka-i câriyelerdendir. İnsan, yoları ıslah eder, yollarda insanlara eziyet veren şeyleri ortadan kaldırır ve insanlar bundan faydalanırlarsa, bu amel de sadaka-i câriyelerdendir.

Sadaka-i câriyede ölçü şudur: Vefâtından sonra (sevâbı) insanın lehine devam eden her salih amel, sadaka-i câriyedir."[\[6\]](#)

Değerli âlim Salih el-Fevzân da bu konuda şöyle demiştir:

"Şu amellerin sevâbı ölüye ulaşır: Hayır yolunda faydalanılması için bir şeyi vakfeder ve bu vakıf, vakfedenin vefâtından sonra da devam ederse, bu vakıf ayakta kaldığı sürece onun sevâbı ölüye ulaşır."[\[7\]](#)

Bu konuda ([122361](#)) ve ([43101](#)) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

Yukarıda zikredilenlere dayanarak deriz ki: Sorunuzda geçen bir gencin evlenmesine yardım olmak istemeniz, nefsinı iffetli kılmaya (namusunu korumaya) ve cinsel ihtiyacını gidermeye çalışmak ve müslüman neslin çoğalmasına sebep olmak gibi niyet taşıyan evliliğe yardımcı olmakta büyük ecir olmasına rağmen bu amel sadaka-i câriye sayılmaz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Müslim; hadis no:1631

[2] "en-Nihâye", c: 1, s: 739

[3] "el-Mebsût", c: 12, s: 32

[4] "Kavâidu'L-Ahkâm", c: 1, s: 135

[5] "Muğnî el-Muhtâc", c: 3, s: 522-523

[6] "Riyâzu's-Sâlihîn Şerhi", s: 1587

[7] "el-Muntekâ min Fetâvâ Salih el-Fevzân", c: 11, s: 41